

**Резюме на монографичен труд „Огледала в нощта“, автор
Георги Петков, изд. на НБУ, 2016г.**

Книгата е в общ обем от 182 страници и в нея се развива тезата, че обработката на релационни структури стои в основата на конструктивните познавателни процеси при хората.

Разглежда се един общ за почти всички области на психологията сблъсък, едно противопоставяне на две различни изначални позиции: едната е, че особеностите на феномените на човешката познавателна система трябва да се търсят в особеностите на биологичното устройство на хората; другата поставя ударението върху нашата памет – знанията, вярванията и убежденията ни. В книгата се дискутира най-вече втората парадигма, т. нар. конструктивизмът, в областта на зрението, социалните взаимоотношения, емоциите, взимането на решения, езика. Хипотезата е, че конструктивистките феномени (т.е. процесите ‚отгоре-надолу‘ – влиянието на знанията и вярванията ни върху когнитивните процеси) са свързани не толкова с отделните елементи, колкото с връзките между тях, т.е. с релациите. Накрая, по логически път се извежда необходимостта някаква част от човешкото релационно знание да ни е дадена наготово, по рождение и се търсят възможни източници на такова знание.

Книгата е структурирана в шест глави, предговор и заключение. Използваната литература включва 419 източника, като значителна част от тях са от 2010 година насам. Една част от използваните източници са текстове, които съм публикувал в съавторство с колеги и студенти от НБУ.

В първата глава се въвежда парадигмата на конструктивизма и се дават примери за конструктивната природа на зрението, паметта и моториката.

Във втората глава се дискутира асоциативната природа на човешкото мислене и се въвежда понятието за релация. Разглеждат се някои проблеми, свързани с това колко са релациите между два обекта и как се учат релации. В същата глава е описан схематично и моделът DUAL, чрез който са правени повечето от симулациите, описани в книгата.

Третата глава е посветена на конструктивното зрение. Обсъждат се противоречащи си теории за фундаментите на човешкото зрение и е аргументирана конструктивистката природа на много от зрителните феномени. Описан е моделът ResMap, разработен от мен в съавторство с колеги и студенти.

В четвъртата глава се дискутират различни подходи към разбирането на това как хората репрезентират и обработват социална информация. Отново са представени противоречащи си теории по въпроса, както и хибридни модели, опитващи се да ги обединят. В контекста на основната хипотеза на книгата са разказани множество психологически експерименти и компютърни симулации, които проведохме през годините с колеги и студенти.

Петата глава е посветена на емоциите. Разисква се необходимостта от изследването на емоциите за разбирането на човешката познавателна система. Направен е обзор на основните парадигми за това какво стои в основата на човешките емоции. Описани са няколко симулации, правени от мен и от колеги в НБУ.

В шестата глава се разглеждат сложните, абстрактни разсъждения при хората. Описани са основните водещи теории за това как хората правят тези разсъждения. По-подробно е разказано за модела JUDGEMAP за оценяване по скала, разработен от мен и колеги от НБУ.

Книгата започва с предговор, в който схематично е разказана идеята на конструктивизма, описано е мнението на автора за това кои читатели биха имали най-голяма полза от книгата и са изказани благодарности.

В заключението на книгата е направено обобщение и са експлицирани основните приноси.

Книгата съдържа и особени илюстрации на най-абстрактните идеи, а именно художествени разказчета в края на всяка глава.